

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

Du ska veta vad du gör, men det är relativt enkelt att lägga en stenterrass. Fast det är tungt och svettigt.

TIDSÅTGÅNG:

Det tar sin tid, och du bör räkna med en arbetsvecka.

PRISBILD:

300–400 kr per m².

Stenterrass

med granitkanter

Du ska vara säker på att du vill ha en stenterrass kantad med granit innan du sätter igång. För när du följer vår beskrivning så tar det inte mer än en vecka innan terrassen är klar – och sedan ligger den stadigt och ogräsfri i många år.

Du tycker kanske att en stenterrass är lite enformig, och att läggningen verkar besvärlig. Men kika då närmare på denna terrass, som vi har kantat med små granitstenar. Den är enkel, praktisk och kräver inget underhåll. Den är dessutom tidlös – och det är bra. För terrassen blir liggande i många,

många år. I varje fall om du gör arbetet ordentligt (det får du hjälp med, för vi ger dig en detaljerad beskrivning).

De två stenraderna runt terrassen är en enkel dekor och fungerar som en praktisk avslutning mot gräsmattan.

När du har bestämt beläggningens storlek och tjocklek, ska du bestämma

placeringen. Soligt, nära huset, utan insyn från grannar och i lä. Undersök dessa förhållanden innan du gräver bort grästorvor och fyller på grus. För när terrassen är klar, blir det svårt att flytta den. Om du följer vår beskrivning får du en terrass som tål sträng kyla och som är fri från myror och ogräs i många år.

Det som kräver mest av dig är att skapa ett starkt och stadigt underlag. Därefter går det snabbt och lätt att lägga plattorna.

Vi har lagt vår terrass i ett hörn där det är lå och där det ofta är sol.

Blanda betong och sten

Till denna terrass har vi valt fyrkantiga, släta betongplattor med en bård av grovt huggen smågatsten av granit.

Det finns all anledning att välja en så slät och jämn beläggning som möjligt till terrassen. Först och främst för att det blir lättare att få utemöblerna att stå stadigt, men också för att man lätt kan snubbla på ojämna ytor. Här ska-

par vi en kontrast till de släta, fabriksstillverkade stenplattorna (av betong) genom att lägga en bård av grovt tillhuggen smågatsten av granit runt terrassen. Om du väljer svensk eller importerad granit är nog en prisfråga.

Även om smågatstenarna är ungefär lika breda, höga och långa, så skiljer de sig åt och skapar lite liv runt terrassen.

Fogarna fylls med fogsand som håller ogräset borta.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material

- Väggrus/bärlagergrus (0-32 mm), cirka 1100 kr/m³
- Sättgrus (0-8 mm), cirka 1100 kr/m³
- Stenplattor (50 x 50 cm), cirka 200 kr/m²
- Smågatsten (10 x 10 cm), svensk granit 950 kr/m² – importerad 675 kr/m²
- Fogsand (0-4 mm)

Specialverktyg

- Nivelleringsinstrument/laservattenpass
- 2 långa rör
- Rätskiva/långt vattenpass
- Plattvibrator, 80 kg
- Stensättardocka/jungfru eller spett
- Handsläggga
- Vinkelslip

Flera ton sten

Håll redan från början koll på alla ton sten, jord och grus.

Din trädgård kommer att se ut om en gammal grusgrop om du inte planerar arbetet. Du måste veta var du ska lägga den jord som du gräver upp. Vi fick t.ex. bort 7 kubikmeter, och det kan man inte lasta på ett släp. Vi hyrde i stället en container. Plattor, stenar, grus och sand levererades in på tomten. Det var lite dyrare men då slapp vi alla vändor med tungt lastad skottkärra.

Grus och sand läggs på stora skivor. Då blir det lätt att skyffla upp det och lätt att röja upp.

Markera och gräv

1 Var systematisk när du markerar. Här knackar vi ner en pinne i marken där framkanten på terrassen ska ligga, 5,2 meter från häcken. Det motsvarar 10 rader plattor och två rader smågatstenar. Vi ska inte ha någon bärd vid häcken.

2 Nu knackar vi ner ytterligare en pinne och drar ett snöre mellan pinnarna. Det är noga med att det hamnar parallellt med fasaden. Snöret kommer att markera hela framkanten på terrassen.

3 Vi fortsätter med sidorna. Första sidan läggs längs skjulet, vinkelrätt mot snöret längs framkanten. Den sidan markeras med ett snöre mellan två pinnar. Därefter sätts nästa sida, 6,4 meter bort (12 plattor och 2 stenrader).

4 Gräset ska grävas upp. Vi gräver några centimeter utanför snörena så att vi har plats att lägga underlaget.
TIPS: Lagg alla tuvorna för sig, så blir det lättare att bli av med jorden oavsett om den ska köras bort eller användas på tomten.

5 Det är dags att bestämma nivån. Vi har därför hyrt ett nivelleringsinstrument som är lätt att arbeta med. Men det går lika bra att använda ett krysslaserpass. Vi lägger terrassen så att den får ett fall på 1 cm per meter bort från fasaden.

6 Gräv bort all lös jord. Det finns ingen anledning att hacka bort hård, fast jord, men vi måste gräva 20 cm ner under planerad färdig nivå.
TIPS: Det är bra att ha ett par fasta punkter på rätt höjd att arbeta efter.

Stadigt underlag

Den viktigaste delen av en terrass syns inte. Den finns under terrassen.

När all jord är borta och underlaget är hårt, ska du bygga upp ett fast, hårt och stadigt underlag för din nya terrass.

Detta underlag består här av två lager – om underlaget är sankt, mjukt eller vattnsjukt behövs tre lager. Det undre laget består av 10-15 cm väggrus eller bärlagergrus med sten och grus i storlekar mellan 0 och 32 mm. Stora stenar gör underlaget hårt, men det är de små stenarna som gör underlaget stabilt.

Ovanpå läggs ett lager på 5-8 cm sättagrus med korn mellan 0 och 8 mm. Varje lager komprimeras för var 5-8 cm så att underlaget blir väl packat.

VIKTIGT

Lägg inte fiberduk under terrassen för att slippa ogräs. Duken får plattorna att ligga ostadigt och ogräset kommer från frön som kommer flygande.

1 Gruset körs ut med skottkärra och fördelas. Vi har grävt så djupt att vi ska fylla på cirka 12 cm av den grova blandningen. Den måste komprimeras två gånger för plattvibratorn klarar inte att trycka mer än 5-8 cm i sänder.

Använd hörselskydd när du kör med vibratorn.

2 Vi komprimerar med en 80 kg plattvibrator. Den är inte så stor men duger till beläggningar som man inte kör bil på. Vi kör så snart vi har krattat ut gruset till en någotsånär plan yta. Gruset bör vara fuktigt för att komprimeras bra.

De två rören läggs parallellt så att rätskivan kan dras i sicksack på dem.

Sättagruset packas så att det ligger tätt intill rören.

3 Sättagruset tippas ut, krattas och jämnas till. Det ska inte komprimeras för hårt eftersom det ska fylla upp en del av varje fog underifrån. Nu gräver du ner två järnrör i var sitt spår som du kan göra med skaftet på krattan.

4 Rören justeras på plats och packas in ordentligt i sättagrus. Du ska precis kunna se dem i gruset, eller rättare sagt, rörens ovansida ska ligga exakt en stenplattetjocklek under färdig nivå.

Rätskivan dras på de två rören.

5 Nu kan du rätta till nivån på sättagruset med millimeterprecision genom att dra en rätskiva eller en lång, rak bräda över gruset medan skivan vilar på de två rören. För att få med dig överflödigt grus ska du dra skivan i sicksack.

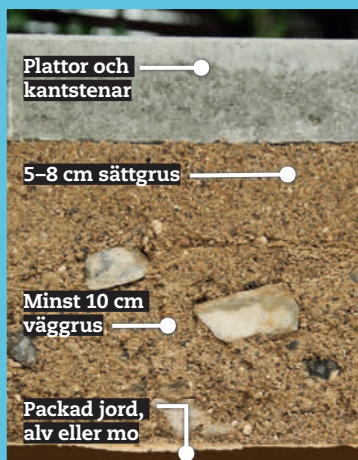
6 Rören kan nu tas bort och spåren fylls med grus som packas.

TIPS: Om terrassen är så stor att din rätskiva inte når tvärs över, kan du lägga flera rör i sättagruset och använda det mittersta som riktpunkt.

Flera lager

Plattor och stenar sätts i grus som ligger på grus.

För att din terrass ska ligga stadigt i många år ska du ta bort all matjord och bygga upp ett stabilt underlag. Det består av sand, grus och stenar på upp till 32 mm i storlek. Ovanpå detta lägger du sättagrus (0-8 mm) och till sist läggs plattorna.

Plattor och kantstenar

5-8 cm sättagrus

Minst 10 cm väggrus

Packad jord, alv eller mo

Lägg plattorna först

Om du har gjort allt rätt, har du nu ett helt plant och hårt underlag att lägga stenplattorna på, och så snart de har lagts är terrassen nästan klar.

Det gäller dock att lägga de tunga plattorna på rätt ställe och på rätt sätt, så att du inte fördärvar det fina underlaget. Du ska bara lära dig att stödja varje platta på föregående plattas kant och sedan släppa ner. När du övat in tekniken landar plattorna 3 mm från föregående platta. Det ser små knoppar på kanten till. Och det är ett perfekt avstånd för att skapa den nödvändiga fogen, som ska hålla vattnet borta och förhindra ogräs att slå rot.

1 Stöd den första plattan på rätskivan och släpp ner den. Skivan läggs här 20 cm från snöret, som markerar terrasskanten. Vi sätter därför ett märke 20 cm från det andra snöret så att vi får plats för den dubbla raden smågatsten runt terrassen.

2 Fortsätt läggningen på samma sätt: Stöd varje platta mot föregående plattrad (första raden = rätskivan) och "vik" ner plattan medan du håller i den så att den inte ramlar snett. Kolla att det har bildats en fog på cirka 3 mm.

Sätt kantstenar

När alla plattor har lagts är det dags att sätta de rustika smågatstenarna i två rader på tre av sidorna.

Smågatsten varierar i storlek och form, men stenarna är normalt 10–12 cm breda, höga och långa. De kan inte vikas ner på en plan botten utan ska knackas ner till önskat djup. Arbetet innebär att du hela tiden ska prova dig fram med olika stenar för att få raka och snygga fogar och stenar som passar ihop.

Fogarna blir betydligt större än dem mellan plattorna. Du kan ev. blanda lite cement i sättgruset där smågatstenarna ska stå, så sitter de bättre.

Till sist ska du foga och det görs med fogsand, som borstas ner i varje fog.

1 Lägg en hög smågatstenar på terrassen eller gräset, så att du har flera stenar att välja bland. De varierar en del i storlek och form. Eftersom de är nästan dubbelt så tjocka som plattorna, måste du kratsa lite i sättgruset för att få ner dem.

2 Välj stenar som passar ihop och knacka försiktigt ner dem med en handslägga. Det tar en stund att vända och vrida varje sten, men det ger också bäst resultat. Stenarna sticker upp cirka en centimeter ovanför plattorna.

3 Fyll fogarna löst, lägg en plankan över ett antal stenar och knacka ner dem i underlaget med bakänden på ett spett eller en slägga. Det tar en stund men är värt besväret, för då hamnar alla stenar på samma nivå när du har kört med plattvibratör.

4 Mellan stenarna och gräset fylls sättgrus. Fyll varje fog halvvägs med sättgrus och fortsätt med fogsand. **TIPS:** Du kan ev. sätta ett kantband av plast mellan stenarna och gräsmattan för att gräset inte ska sprida sig till terrassen.

5 Nu ska vi avsluta fogarna genom att fylla med fogsand så att de blir helt täta. Borsta ut fogsand diagonalt över terrassen tills fogarna har fyllts. Borsta bort överflödigt sand och kör plattvibratör (med sula) över terrassen.

3 Plattorna kan skäras med vinkelslip och diamantkapskiva för sten och betong. Använd skyddsglasögon och hörselskydd. Det flyger små vassa korn åt alla håll, så handskar är praktiska. Plattan ska ligga stadigt när den bearbetas.

4 Vi knackar ner plattorna med nacken på ett spett och en brädbit som skydd, för att plattorna inte ska spricka. När alla plattor ligger på plats kör vi en gång med plattvibratören (med gummisula) så att fogarna fylls underifrån.

Datum: 20/4-2011

Faktura Nr 01552

PROJEKT: 32 m² stenterrass

Material:		
Betongplattor, 50 x 50 cm	6.300	kr
Småfäststen 10-12 cm	2.800	kr
Grus och sand	5.000	kr
Lön enligt offert:		
40 timmar à 450,00	18.000	kr
Vi sparade		
	32.100	kr

Arbetskostnaden har uppskattats efter en offert från en trädgårdsanläggare. Moms ingår i alla priser.

De täta fogarna gör att terrassen håller vattnet borta, och eftersom den ligger på ett stadigt underlag håller den sig snygg i många år.

